

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 51 (4–2016)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2016

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Воронін В. М., д-р іст. наук, Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Мелков Ю. О., д-р філос. наук, доц., Отрешко Н. Б., д-р соціол. наук, доц., Перегуда Є. В., д-р політ. наук, проф. Піляєв І. С., д-р політ. наук, Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф.

Юридичні науки

Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, доц., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородин І. Л., д-р юрид. наук, проф., Джунь В. В., д-р юрид. наук, проф., Заросило В. О., д-р юрид. наук, проф., Ковальчук А. Ю., канд. юрид. наук, доц., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф., Лисенко С. О., канд. юрид. наук, доц., Литвиненко В. І., д-р юрид. наук, доц., Матвеев П. С., д-р юрид. наук, доц., Муравйов К. В., канд. юрид. наук,

доц., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Христинченко Н. П., д-р юрид. наук, доц., Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф.

Економічні науки

Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Бойченко Е. Б., д-р екон. наук, доц., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівеський О. І., д-р екон. наук, ст. наук. співроб., Романова Л. В., д-р екон. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, доц., Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф.

Педагогічні та психологічні науки

Анісімов М. В., д-р пед. наук, проф., Грись А. М., д-р психол. наук, проф., Гуменникова Т. Р., д-р пед. наук, доц., Добрянський І. А., д-р пед. наук, проф., Коляденко Н. В., д-р мед. наук, доц., Кучерявий О. Г., д-р пед. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Рижиков В. С., д-р пед. наук, доц., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Шонша О. Л., канд. психол. наук, доц.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 13 від 28 грудня 2016 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 51 (4–2016). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. — 192 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології, права і економіки.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” за наказом Міністерства освіти і науки України від 09.03.16 № 241 визнано як фахове видання з політичних наук (дата включення 26.05.10), юридичних наук (дата включення 31.05.11), економічних наук (дата включення 21.11.13).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Посох О. С. Інформатизація торговельної діяльності та її вплив на роботу супермаркетів	74
Бондар Ю. В. “Хто керує минулим, той керує майбутнім...”	5	Осовський К. В. Правове регулювання державного санітарно-епідеміологічного нагляду та його роль у сфері охорони здоров'я	78
Дікареєв О. І. Історико-психологічний наратив у політогемності елітарної свідомості	15	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	84
Колісниченко Р. М. Структурні особливості глобалістичної свідомості	25	Бойченко Е. Б., Васильчук Н. О. Діагностика кадрового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства	84
Колтаков В. М. Проблема політики і стратегії освіти	32	Романова Л. В. Роль маркетингу в мотивації економічної діяльності підприємств машинобудування	91
Martyshyn D. S. Social issues of christian life in social thought of the Ukrainian Orthodox Church: problem statement	37	Сафонова В. Є. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств	97
Benson S. R. Globalized islamic holy terrorism: factors & motivations	44	Бовш Л. А. Імперативи розвитку медичного туризму в Україні	108
Азіма Фаді Роль держави у розвитку творчості молодого покоління	50	Заяць Г. С. Людський потенціал соціальної сфери села: динаміка змін	118
ЮРИДИЧНІ НАУКИ	55	Комарніцький І. О. Застосування засобів нейромаркетингу в діяльності готельних підприємств	122
Білоус А. О., Пастернак А. О. Специфіка порушення прав людини в умовах військових конфліктів: постановчо-концептуальний характер і особливості	55	Мушкин И. М. Интегрирование системы управления безопасностью предприятия в корпоративную систему	127
Хатнюк Н. С. Податковий обов'язок платника податків та держава: правовий взаємозв'язок	59	Скиба Г. І., Беженар І. М. Аспекти економічної безпеки аграрного підприємництва	132
Кожем'яка І. В. Передумови формування та генезис адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки в Чорнобильській зоні відчуження	66	Хижняк В. О. Дотримання прав споживачів та підвищення соціальної відповідальності бізнесу	139

Падун Н. П.

Парадигмальний розвиток мотиваційних
факторів трудової діяльності
та сучасних теорій управління персоналом 143

Савченко Є. О.

Державне регулювання
інноваційної діяльності 146

Таневски Д. Д.

Перспективи и тенденции развития
международного туризма 151

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ

НАУКИ 156

Vakhov I. S.

Theoretical foundations of the university
policultural education 156

Григор'єва М. І.

Процес довузівської освіти як важливий
етап системи підготовки майбутніх
менеджерів 161

Кметик С. В., Білоус А. О.

Методологічні
та технолого-організаційні засади

практичного використання
інтерактивних освітніх технологій
у системі вищої освіти 168

АКАДЕМІЧНЕ ЕСЕ..... 174

Ігнатченко А. А.

Академічне есе як жанр наукової
публіцистики 174

Бідзюра І. П.,

Бідзюра О. І.
Державно-церковні відносини,
свобода совісті і віросповідальна політика
в сучасній Україні 177

Нельга Т. О.

Культура вільного часу та можливість
задоволення культурно-дозвілєвих
потреб у сучасній Україні 179

Гончаренко Є. Ю.

Лексико-стилістичний аспект
формування вербального концепту
“резюме” німецькою мовою 182

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 187

Г. І. СКИБА*Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ***І. М. БЕЖЕНАР***ННЦ “Інститут аграрної економіки” НААН, м. Київ*

АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Наукові праці МАУП, 2016, вип. 51(4), с. 132–138

У ринкових умовах господарювання поняття економічної безпеки підприємництва набуває все більш вагомого значення. Інтеграційні пріоритети вступу до ЄС викликають нові загрози безпеці вітчизняних підприємств. Забезпечення економічної безпеки підприємств полягає у попередженні та діагностиці небезпек і зменшенні негативних наслідків шляхом прийняття комплексу організаційно-економічних заходів.

Сучасний соціальний і економічний розвиток АПК в Україні та перспективи інтеграції у ЄС висувають нові вимоги до економічної безпеки підприємництва з метою його подальшого розвитку та збереження конкурентних позицій у порівнянні з іноземними компаніями. Нині відбуваються процеси формування нової економічної системи, в основу якої покладено розвиток підприємництва і відродження конкурентних механізмів господарювання. Відповідно до цього гарантування економічної безпеки стає ключовим елементом при стратегічному управлінні підприємством, а безпека підприємництва розглядається як функція інфраструктури ринкової економіки.

На сьогодні все більше вчених приділяють увагу в наукових працях переходу на інноваційний шлях розвитку економіки, конкурентоспроможності, відкритості і безпеці економіки України, а також захисту економіки національних і зарубіжних підприємств. Проблемам безпеки держави в інвестиційній, науково-технічній та інноваційній, кредитно-банківській сферах економіки і в промисловості, а також економічній безпеці аграрного підприємництва приділяли увагу багато вче-

них, зокрема, З. С. Варналій, Г. В. Задорожний, Г. В. Козаченко, Т. М. Іванюта, С. М. Ілляшенко, В. П. Пономарьов, О. О. Терещенко, В. В. Шликов, В. В. Федорченко та ін.

Розробка теорії економічної безпеки підприємництва знаходиться на початковій стадії. Нові інтеграційні умови розвитку України потребують і нових підходів до економічної безпеки вітчизняного підприємництва. Актуальність на сучасному етапі підтверджується гострою необхідністю поліпшення економічної безпеки підприємств, адже у сучасних умовах, зважаючи на нестабільну політичну, соціально-економічну ситуацію та міжнародні, регіональні, територіальні конфлікти, недосконалість законодавства, корупцію в Україні та інші фактори, підприємства змушені працювати з урахуванням аспектів невизначеності і непередбачуваності, в умовах підвищеного ризику, особливо сільськогосподарські підприємства середнього та малого бізнесу, що зумовлено частими змінами в законодавчих актах, тривалою і дуже глибокою економічною кризою, яка породила багато небезпек і загроз [3]. Як приклад, військові конфлікти (дії), що тривають на сході України, не дають можливості забезпечити безпе-

ку, у тому числі економічну, підприємствам, які здійснюють свою діяльність на цих територіях.

Об'єктами захисту виступають ресурси: фінансові, матеріальні, інформаційні, кадрові, що забезпечують стабільний економічний стан суб'єкта підприємницької діяльності. Економічна безпека здійснення підприємницької діяльності у державі насамперед залежить від ступеня досконалості законодавчої бази, зміни як внутрішніх умов господарювання, так і зовнішніх: політичних, макроекономічних, екологічних, правових, рівня оподаткування, доступу на світові ринки збуту, інвестиційної привабливості регіону, держави тощо. Основні загрози розвитку підприємництва зображені на рис. 1.

Щодо України, то основні проблеми безпеки підприємницької діяльності на макrorівні зводяться до ключових моментів [5]:

- ринкова економіка характеризується динамічною системою з конкурентним середовищем, звідси впливає ризик нестабільності;
- українська ринкова економіка ще не є сталою, а постійно підпадає під трансформаційні зрушення, тому її механізми ще не є відпрацьованими і передбачуваними;
- у країні відсутні норми і прецеденти щодо права захисту інтересів підприємців тощо.

До зовнішніх суб'єктів економічної безпеки підприємництва відносять органи законодавчої, виконавчої та судової влади, покликані гарантувати безпеку всіх без винятку законослухняних учасників підприємниць-

Рис. 1. Основні загрози розвитку підприємництва
Джерело: систематизовано і узагальнено автором.

ких відносин, причому діяльність цих органів не можуть контролювати самі підприємці. Використовуючи важелі впливу, держава так чи інакше, прямо чи опосередковано впливає на розвиток підприємницьких ініціатив через прийняття законів, що створюють правову основу діяльності щодо забезпечення безпеки на рівні держави, регіону, підприємства. У Конституції України зазначається, що держава забезпечує власну економічну безпеку і захист прав усіх суб'єктів, у тому числі підприємницьких структур.

Водночас на державні органи (інститути влади, правозахисні органи, органи митного і податкового контролю) покладається роль своєрідного “балансир”, що узгоджує інтереси підприємницьких структур. Тобто державні органи певною мірою знімають деяку частину потенційних загроз через обмеження конкурентних позицій імпортованих у країну іноземних товарів за рахунок митних зборів і систем квотування, прикладом є існування Антимонопольного комітету, законодавчо-правова охорона інтелектуальної власності та формування державної політики підтримки малого підприємництва в Україні тощо.

Останній пункт стосується прийняття нормативних актів у сфері державного регулювання діяльності підприємницьких структур, наприклад: Закони України “Про підприємництво”, “Про державну підтримку малого підприємництва”, “Про Національ-

ну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”, “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні”; Програма державної підтримки підприємництва в Україні, Концепція державної політики розвитку малого підприємництва, Стратегії економічного та соціального розвитку України “Шляхом європейської інтеграції” на 2004–2015 роки, Указ Президента України “Про лібералізацію підприємницької діяльності та державну підтримку підприємництва”, Постанова Уряду “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року” та ін., а також запровадження зниження податкового навантаження через спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва (фіксований податок, спеціальний торговий патент та єдиний податок) тощо [12].

Проте державні органи виступають своєрідною політичною загрозою розвитку підприємництва, адже є джерелом створення нормативно-правових актів, які можуть спричинити ризик виникнення певних обмежень щодо провадження підприємницької діяльності, які пов'язані зі зміною інвестиційної, податкової політики чи орієнтації держави.

Розглянемо структурні зміни у діяльності підприємницьких структур аграрного сектору як суб'єкта ринкових відносин (табл. 1).

Таблиця 1

Структурні зміни у діяльності аграрних підприємств України 1990–2013 рр.

Показники	Рік				
	1990	2000	2005	2010	2013
Валова продукція, вироблена підприємствами, % від загального обсягу:	70,4	38,4	40,5	48,3	54,0
у рослинництві	75,2	41,2	45,0	53,6	58,6
у тваринництві	66,0	26,5	33,3	38,8	43,5
у т. ч. фермерськими господарствами, %	0,0	1,9	4,2	5,0	7,6
Прибуток від реалізації с/г продукції, млн грн	675,6*	–121,4	1253,2	12750,5	11804,3
Капітальні інвестиції, млн грн	11799	496	4905	11311	18640
Площа використовуваних угідь, млн га	38244	24797	21717	21586	21800
Кількість найманих працівників, тис. осіб	4344,4	2551	1137	647,3	590,4
Чисельність зайнятих у ФГ, тис. осіб	–	139,96	133,53	98,4	98,62

Джерело: сформовано за даними Державної служби статистики України

Підприємство — господарська одиниця; ланка суспільного поділу праці; об'єкт управління; економічна категорія, що характеризується економічною відособленістю і господарською самостійністю. Найбільшу загрозу для господарюючих суб'єктів становлять недобросовісні конкуренти і контрагенти, вплив кримінальних структур, недоліки правової та економічної політики держави, а також промислове шпигунство, злочини у сфері застосування комп'ютерних технологій, кримінальна конкуренція тощо [7; 10].

Узагальнення досвіду світової теорії і практики показує, що результативним показником функціонування підприємництва може бути обсяг виробленої продукції, прибуткова діяльність, що передбачає ефективне використання усіх ресурсів (табл. 2).

На основі зазначених даних спробуємо розрахувати стійкість підприємств (табл. 3). Отримані показники економічної безпеки свідчать про не дуже стійке фінансове становище малих підприємств аграрного сектору, оскільки не спостерігається стійкого темпу зростання обсягів реалізації по роках, адже з 2013 р. відзначається спад.

Підприємство існує в умовах жорсткої конкуренції ринку, а з урахуванням сучасних реалій і при високому ступені вираженості політичних, інвестиційних, валютних, технологічних та інших ризиків — змушене самостійно піклуватися про створення надійної системи економічної безпеки. Найбільш уразливими з позицій економічної безпеки елементами виробничо-господарської діяльності є: розробка і впровадження у виробни-

Таблиця 2

Основні показники діяльності малих підприємств аграрного сектору економіки України у 2010–2013 рр.

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2013–2010 рр.	
					+/-	%
Кількість малих аграрних підприємств, од., у т. ч.:	47213	38387	44487	46906	-307	99,3
– частка у загальній кількості малих підприємств, %	13,2	10,8	12,9	12,5	-0,7	94,7
Чисельність зайнятих працівників, тис. осіб, у т. ч.:	219,9	197,6	220,4	238,7	18,8	108,5
– частка у загальній кількості малих підприємств, %	10,2	9,5	10,7	11,9	1,7	116,7
– частка у загальній кількості підприємств галузі, %	28,6	27,7	31,0	34,7	6,1	121,3
Обсяг реалізованої продукції, млн грн, у т. ч.:	22673,4	35343,7	49158,5	48838,4	26165	215,4
– частка у загальній кількості малих підприємств, %	4,0	5,8	7,3	7,3	3,3	182,5
– частка у загальній кількості підприємств у галузі, %	22,7	27,8	30,2	30,3	7,6	133,5
Рівень рентабельності операційної діяльності, %	17,9	25,9	22,7	12,9	-5	72,1

Джерело: сформовано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 3

Аналіз стійкості підприємств аграрного сектору України

Рік	Обсяг реалізованої продукції, млн грн	Абсолютне відхилення обсягів реалізації по роках у порівнянних цінах (ланцюгове), млн грн	Темп зростання обсягів реалізації по роках (ланцюговий), %	Темп приросту обсягів реалізації по роках (ланцюговий), %
2010	22673,4	—	—	—
2011	35343,7	12670,3	155,9	55,9
2012	49158,5	13814,8	139,1	39,1
2013	48838,4	-320,1	99,3	-0,7

Джерело: розраховано автором

цтво нової продукції, досягнення якості та конкурентоспроможності продукції, маркетингова, збутова діяльність, інформаційний обмін та діловодство. Оскільки нині підприємства знаходяться в нових умовах господарювання, то на мікрорівні питання безпеки зводяться до ефективного управління (правильно прийнятих управлінських рішень в умовах жорсткої конкуренції), стабільної діяльності підприємства, забезпечення своєчасною інформацією про стан ринку всіх підрозділів підприємства, попередження і захисту від витоків конфіденційної інформації та негативних проявів конкурентів тощо. Зовнішні загрози економічної безпеки — втрата ніші на ринку товару; негативна зміна фінансової ситуації; зміна умов кредитування; платіжна недисциплінованість покупців тощо. Внутрішні загрози економічної безпеки — масове вибуття застарілих елементів основного

капіталу, втрата виробничого потенціалу; відставання техніки і технології; високі витрати виробництва [2; 4; 6].

Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, інтелектуальна і кадрова; техніко-технологічна та інформаційна; політико-правова; екологічна; силова (рис. 2).

Важливим є питання підбору кадрового складу функціонуючого підприємства, їхнього інтелекту, професіоналізму, кваліфікації, доброрядності, а також знань і практичного досвіду та розуміння кожним зі співробітників важливості забезпечення безпеки бізнесу, бажання і здатності приносити максимальну користь своїй фірмі. Саме завдяки ефективній кадровій політиці вдається уникнути багато проблем, пов'язаних з економічною безпекою підприємства та збереженням майнового, інтелектуального та фінансового капіталу підприємства.

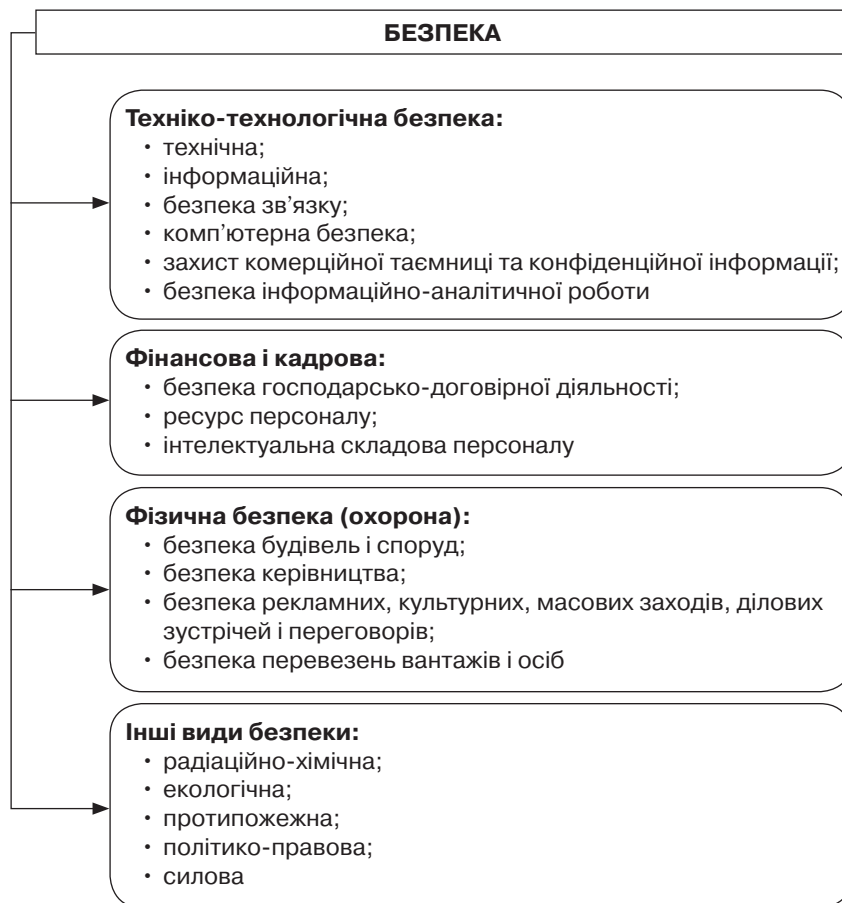

Рис. 2. Функціональні складові економічної безпеки

Джерело: сформовано автором

Ризики у цьому випадку — це те, що найманий працівник може бути некомпетентним або сталася помилка при підборі, що свідчить про низьку кваліфікацію працівників відділу кадрів з підбору персоналу.

Натомість корпоративні ресурси підприємства забезпечують його економічну безпеку. Власник пропонує підлеглим своєчасну оплату праці, матеріальні та моральні стимули, доплати, забезпечення соціальними благами тощо. Відповідно недостатнє фінансування оплати праці спричинює ризик появи “промислового шпигунства”, підкупу персоналу зацікавленими фігурантами та інших негативних і протиправних дій по відношенню до суб’єкта підприємницької діяльності з боку персоналу.

Ідея методу системного підходу до проблем забезпечення економічної безпеки полягає в тому, щоб припинити, скоротити або хоча б обмежити витік тієї частини цінної інформації, яка може надати конкурентам можливість заздалегідь виявити, що саме планує здійснювати керівництво фірми.

Надійність та ефективність системи безпеки підприємства визначають за одним критерієм — відсутністю або наявністю завданої йому матеріальної та моральної шкоди.

Що стосується безпосередньо економічної природи безпеки, то вона включає моніторинг факторів, що викликають загрози економічній безпеці і діагностику кризових ситуацій підприємства за допомогою порогових значень економічної безпеки (тобто відношення прогнозованого попиту на продукцію підприємства і обсягу виробництва до величини його виробничих потужностей; частки інноваційної продукції у всій продукції підприємства; конкурентоспроможність компанії та її продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках товарів і послуг; знос основних фондів підприємства; сума щорічного обслуговування кредитів; рентабельність продукції і активів; наявність оборотних коштів; платоспроможність організації; частка працівників, які отримують заробітну плату нижче прожиткового мінімуму тощо), та вивчення іншої інформації, що стосується системи захисту підприємництва, а також здатність за-

побігати можливим збиткам та неспроможності (банкрутства) підприємства внаслідок неефективного використання корпоративних ресурсів та знаходити організаційно-управлінські рішення і готовність нести за них відповідальність.

Отже, нині в умовах суперечливості реформаційних процесів аграрні підприємства змушені адаптуватися до умов політичної та соціально-економічної нестабільності і вести пошук адекватних рішень найскладніших проблем і загроз своєму функціонуванню.

Для забезпечення економічної безпеки підприємництва в Україні потрібно вдосконалити та доповнити законодавчу базу щодо юридично-правового забезпечення, що регулює основні відносини у сфері бізнесу та державні програми боротьби з корупцією, поширеною у сфері національної економіки.

Завдання економічної безпеки: своєчасно виявити і діагностувати кризові ситуації, різного роду небезпеки і загрози на підприємстві та максимально послабити їх вплив в умовах жорсткої ринкової конкуренції і постійного господарського ризику.

Джерела

1. Варналій З. С. Мале підприємництво. Основи теорії і практики [Електронний ресурс] / З. С. Варналій // Навч. матеріали онлайн. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072014691/ekonomika/male_pidpriyemnistvo_osnovi_teoriyi_i_praktiki
2. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій, установ: навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. Л. Ортинський // Навч. матеріали онлайн. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/1663080551264/ekonomika/ekonomichna_bezpeka_pidpriyemstv_organizatsiy_ta_ustanov
3. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник [Електронний ресурс] / О. С. Іванілов // Навч. матеріали онлайн. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/13290311/ekonomika/tema_ekonomichna_bezpeka_pidpriyemstva
4. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. — Київ: Центр учбової л-ри, 2009. — 256 с.

5. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посіб. / М. І. Камлик. — Київ: Атіка, 2005. — 432 с.
6. Коваленко К. В. Основи створення комплексної системи економічної безпеки підприємства: теоретичний аспект / К. В. Коваленко // Вісн. Донецького нац. ун-ту економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. — 2008. — № 3. — С. 134–139.
7. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. — Київ: Лібра, 2003. — 280 с.
8. Кравчук А. Ю. Система управління методичним забезпеченням економічної безпеки на підприємстві [Електронний ресурс] / А. Ю. Кравчук, Т. Л. Кліменко // Ефективна економіка. Електронне наукове фахове видання. — 2010. — № 9. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=331>
9. Ніколаюк С. І. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності: курс лекцій / С. І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук. — Київ: КНТ, 2005. — 320 с.
10. Новицька С. С. Організаційно-економічні засади визначення сутності економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / С. С. Новицька, Н. Ю. Вдовиченко // Наук. товариство Івана Кушніра. — Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=70955>
11. Стратегии бизнеса: аналитический справочник [Электронный ресурс] / под ред. Г. Б. Клейнера. — Москва: КОНСЭКО, 1998. — Режим доступа: kleiner.ru/wp-content/uploads/2014/10/str-biz.pdf
12. Федорченко В. В. Механізми державної підтримки розвитку малого підприємництва в Україні: дис. ... канд. наук: спец. 25.00.02 [Електронний ресурс] / В. В. Федорченко; Чорноморський держ. ун-т ім. П. Могили. — Миколаїв, 2013. — Режим доступу: mydisser.com/dfiles/53348081.doc

Для забезпечення економічної безпеки підприємництва в Україні потрібно вдосконалити та доповнити законодавчу базу відповідно до міжнародних аналогів. Забезпечення економічної безпеки підприємства полягає у зборі інформації та оцінці партнерів і конкурентів, їх фінансового становища, можливостей та намірів для захисту від недобросовісної конкуренції; стратегічному і поточному плануванні і прогнозуванні фінансово-господарської діяльності підприємства; взятті сукупності ефективних заходів, спрямованих на запобігання або швидке усунення (нівелювання) потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз і протидію дестабілізуючим чинникам.

To ensure economic security of entrepreneurship in Ukraine we need to improve and supplement the legal framework in accordance to international standards. Ensuring of economic security consists of gathering information and evaluating partners and competitors, their financial position, capabilities and intentions for protection from unfair competition; strategic and current planning and forecasting of financial and economic activity; amount of effective measures to prevent or eliminate potential internal and external threats and resist destabilizing factors.

Для обеспечения экономической безопасности предпринимательства в Украине нужно усовершенствовать и дополнить законодательную базу в соответствии с международными аналогами. Обеспечение экономической безопасности предприятия заключается в сборе информации и оценке партнеров и конкурентов, их финансового положения, возможностей и намерений для защиты от недобросовестной конкуренции; стратегическом и текущем планировании и прогнозировании финансово-хозяйственной деятельности предприятия; принятии совокупности эффективных мер, направленных на предотвращение или быстрое устранение (нивелирование) потенциальных внутренних и внешних угроз и противодействие дестабилизирующим факторам.

Надійшла 3 листопада 2016 р.